

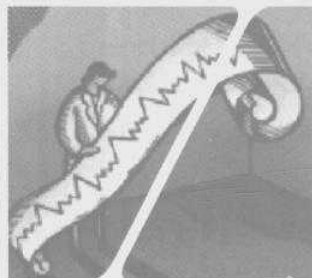
ETDC

SSRC

آشنایی با پژوهش از کجا شروع کنم؟

درسنامه تحصیل و پژوهش
مرکز پژوهش‌های علمی دانشجویان
دانشگاه علوم پزشکی تهران (۴)

مؤلفین:

دکتر مانی بیگی • دکتر فرهاد پیشگر

دکتر بهرام مهاجر • دکتر هدیه ابراهیمی

دکتر امیرحسین عبدالعلی زاده • دکتر نوشین عباسی

دکتر فریبا پیشگر • دکتر شهاب‌الدین رضایی

دکتر کامیار ملازاده مقدم • دکتر کوشا پایداری

تصویرگر:

دکتر فریبا پیشگر

ویراستار:

دکتر کامیار ملازاده مقدم

زیر نظر:

دکتر پروین پاسالار

عنوان و نام پدیدآور:

آشنایی با پژوهش از کجا شروع کنیم؟ / مؤلفین مانی بیگی - آو دیگران؛

مشخصات نشر:

تصویرگر فریبا پیشگر؛ ویراستار کامیار ملازاده مقدم؛ زیر نظر پروین پاسالار.

مشخصات ظاهری:

تهران: تیمورزاده، ۱۳۹۶.

شابک:

۹۷۸-۶۰۰-۲۲۸۴-۴۸-۵

وضعیت فهرست نویسی:

فیا

یادداشت:

مؤلفین مانی بیگی، فرهاد پیشگر، بهرام مهاجر، هدیه ابراهیمی، امیرحسین عبدالعلی زاده،

نوشین عباسی، فریبا پیشگر، شهاب الدین رضایی، کامیار ملازاده مقدم، کوشا پاینداری

نماینده.

یادداشت:

موضوع:

تحقیق - روش شناسی - راهنمای آموزشی

موضوع:

Research - Methodology - Study and teaching

موضوع:

نگارش علمی و فنی - راهنمای آموزشی

موضوع:

Technical writing - Study and teaching

شناسه افزوده:

بیگی، مانی

شناسه افزوده:

پیشگر، فریبا تصویرگر

شناسه افزوده:

ملازاده مقدم، کامیار، ویراستار

شناسه افزوده:

پاسالار، پروین، ۱۳۳۳ - ناظر

رده بندی کنگره:

۱۳۹۶ / ۹۱۲۶ / ۵۵ / Q1۸۰

رده بندی دیویی:

۰۰۱/۴۲۰۷۱۲

شماره کاتالانسی ملی:

۴۸۳۷۸۲۵

نام کتاب: آشنایی با پژوهش، از کجا شروع کنیم؟

زیر نظر: دکتر پروین پاسالار

مؤلفین: دکتر مانی بیگی، دکتر فرهاد پیشگر، دکتر بهرام مهاجر

دکتر هدیه ابراهیمی، دکتر امیرحسین عبدالعلی زاده، دکتر نوشین عباسی

دکتر فریبا پیشگر، دکتر شهاب الدین رضایی، دکتر کامیار ملازاده مقدم، دکتر کوشا پاینداری

ویراستار: دکتر کامیار ملازاده مقدم

ناشر: انتشارات تیمورزاده

مدیر تولید فرهنگی: نجمه حسین زاده

مدیر تولید فنی و چاپی: مهدی شاه محمدی

طراح جلد: راحد طراحی انتشارات تیمورزاده (حمیدرضا غلامی)

کتاب آرا: صفری ابوالحسنی

نویت چاپ: اول - آذر ۱۳۹۶

شمارگان: ۲۵۰۰ نسخه

بیت: چاپ و صحافی: خجستگان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۲۸۴-۴۴۸-۵

بهاء: ۵۵۰۰ تومان

www.Teimourzadeh.com

e-mail: info@teimourzadeh.com

teimourzadehpub

تنها کتاب فروشی انتشارات تیمورزاده:

بلوار کشاورز - ابتدای خیابان ۱۶ آذر - شماره ۶۸

تلفن: ۸۳ ۳ ۸۳ - ۰۲۱ - دورنگار: ۱۳ ۱۱ ۹۷ ۸۸

این کتاب مشمول قانون حمایت از مؤلفان، مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸/۱۱/۱۱ و قانون ترجمه و تکثیر کتاب، بهاء: نشریات و آثار صوتی مصوب ۱۳۵۰/۱۰/۶ است. بازنویسی، خلاصه برداری یا برداشت بخشی از متن، شکل ها و جدول های کتاب و انتشار آن در قالب کتاب های ترجمه، تالیف، خلاصه، آزمون یا نرم افزار و نیز تکثیر و تولید دوباره آن به هر شکل و شیوه از جمله جایی، کپی، صوتی، تصویری و الکترونیکی بدون اجازه کتبی از ناشر پیگرد قانونی دارد.

مقدمه استاد

در حدود ۲۵ سال پیش که فعالیت‌های پژوهشی در دانشگاه علوم پزشکی تهران و همچنین در کل کشور ما، یا بسیار کم‌رنگ و بی‌اهمیت بود و یا تحت سایه فعالیت‌های آموزشی استادان و دانشجویان قرار گرفته بود، تعدادی از دانشجویان تصمیم گرفتند پروژه‌ای را با هدف بررسی فشارخون ساکنین شهر تهران انجام دهند. آن‌ها آغازگر پژوهشی بودند که در ۲ مرحله و بر روی ۱۵۰۰۰ نفر انجام شد. اجرای موفق این پروژه و تلاش مداوم آنان که بنیان‌گذاران مرکز پژوهش‌های علمی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی تهران شدند، موجب تأسیس مراکز دانشجو محور برای تحصیل پژوهش در کشور شد. تحصیل در زمینه پژوهش لزوماً به مفهوم پژوهشگر شدن نیست. این آموزش فرآیندی است برای تربیت انسان‌هایی که تا بعدی (به مفهوم فقط درس‌خوان) نیستند و باید در این مسیر توانمندی‌های متعددی را توسعه دهند. آوردن مهم‌ترین این توانمندی‌ها در درجه اول «توانایی فهمیدن پژوهش‌های دیگران» و در درجه بعدی «انجام موفق پژوهش» برای پاسخ به پرسش‌های متعددی است که همه روزها با آن مواجهیم. بنابراین در هر حرفه‌ای که باشیم، خواه یک طبیب یا یک پرستار یا یک محقق علوم پایه، نیازمند آشنایی با مبانی پژوهشی هستیم.

کتاب «آشنایی با پژوهش، از کجا شروع کنیم؟» که به وسیله مدرسین و محققین جوان مرکز پژوهش‌ها نگاشته شده است، سعی دارد مبانی پژوهش را به شیوه‌ای ساده و قابل فهم بیان کند تا انجام پژوهش، به شیوه معمول آن، قابل انجام و آسان به نظر برسد. اما توجه کنیم هر مسیری که شروعش آسان باشد، لزوماً همیشه با آن‌ها آسان نیست و با سختی‌هایی همراه است. می‌دانیم که موفقیت در این مسیر نیازمند پافشاری پشتکار است. یکی از تفاوت‌های افرادی که «توانایی فهمیدن پژوهش‌های دیگران» را دارند و افرادی که برای «انجام موفق پژوهش» پافشاری می‌کنند، با سایر افراد در همین تلاش و پافشاری آنان است. این کتاب برای هر دو گروه نام برده، که هر دو بسیار ارزشمند و حضورشان ضروری است، می‌تواند بسیار مفید باشد.

در انتها از تلاش‌های انجام شده برای تهیه این کتاب، به‌ویژه از جناب آقای دکتر تیمورزاده سپاسگزاری می‌کنم که همواره در اعتلای کتاب و کتاب‌خوانی و به‌ویژه گسترش کتاب‌نویسی تلاش کرده‌اند.

پیشگفتار مؤلفین

متأسفانه با روندی که در چند سال اخیر در فضای علمی کشور طی شده، فعالیت‌های پژوهشی اغلب در مقابل فعالیت‌های آموزشی قرار گرفته است. به طوری که در برخی موارد به اشتباه این برداشت به وجود آمده که اغلب متخصصین در امر آموزش، پژوهشگران خوبی نیستند و یا افرادی که بیشتر زمان خود را بر روی پژوهش متمرکز کرده‌اند، در امر آموزش چندان مهارتی ندارند. عارضه اصلی این فضا شاید گیسستگی و ناآشنایی دانشجویان به موضوعات پژوهشی در کشورمان باشد، که فعالیت‌های پژوهشی را به عنوان مانعی در مسیر آموزشی خود می‌بینند. هر چند که این موضوع در بسیاری از جوامع علمی نه تنها درست نیست، بلکه به عکس، در مطالعات مختلفی نشان داده شده که استادان و دانشجویانی که در فعالیت‌های پژوهشی تبحر بیشتری دارند، هم‌زمان موفقیت‌های آموزشی بیشتری نیز کسب می‌کنند. دلیل این موضوع را می‌توان به راحتی در نحوه درک متفاوت افراد پژوهشگر از فرآیند ایجاد کسب و شک به یک مقوله علمی جستجو کرد.

شاید یکی از اصلی‌ترین دلایل این دیوارکشی میان آموزش و پژوهش در کشور - به ویژه در علوم پزشکی - مسیر واکراهِ این دو حیطه و راهی است که در سال‌های قبل طی شده است. موضوعات بسیاری از طرح‌های پژوهشی در گذشته، برخاسته از نقص‌ها و نیازهای علمی و عملی کشور نبوده و یافتن پاسخ آن‌ها کمکی به فرآیندها، فعالیت‌ها و خدمات عرضه شده نکرده است. از طرف دیگر، اغلب مباحثی که در دوره‌های آموزشی برای آموزش و کسب مهارت خاصی انتخاب شده نیز، در برخی موارد - چندان همسو با این تخصص نبوده است. در نتیجه عدم حرکت در مسیر درست و معافیت در هر دو حیطه، روز به روز دور شدن این دو از هم دامن زده است. هر چند در حیطه علوم پزشکی تلاش‌های مثبتی برای مقابله با این موضوع در پیش گرفته شده، اما تا رسیدن به نتیجه همچنان فاصله زیادی وجود دارد.

کتاب پیشرو با عنوان «آشنایی با پژوهش، از کجا شروع کنیم؟»، از سری درس‌نامه‌های مرکز پژوهش‌های علمی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی تهران، با هدف آشنایی دانشجویان با مسیر پژوهش نوشته شده است. در جای جای این کتاب تلاش شده تا با جای ارائه مطالب به شیوه کتب مرجع، بر ارائه تجربیات دانشجویان و پژوهشگرانی تأکید شود که پیش از این همین مسیر را طی کرده‌اند. گام‌هایی که در مسیر یک طرح پژوهشی پژوهشگر را به چالش می‌کشد بیان شده و با توضیح هر یک، راه‌حل‌های آن‌ها ارائه شده است. مؤلفین سعی کردند تا مطالب این کتاب به عنوان پیش‌درآمدی بر پژوهش، برای

مخاطبین جوان تر نوشته شود. به همین خاطر برخی از گام‌های پژوهش همانند «جست‌وجو در منابع علمی»، «نگارش مقالات»، و «تحلیل‌های آماری در بررسی نتایج حاصل از طرح» در کتاب تنها به صورت مختصر مورد اشاره قرار گرفته و توضیحات اصلی آن در کتب تخصصی‌تر از همین سری بیان شده است.

در پایان بر خود لازم می‌دانیم از حمایت‌های سرکار خانم دکتر پروین پاسالار، ریاست مرکز پژوهش‌های علمی دانشجویان، دکتر فرساد نوری‌زاده، معاونت مرکز، دکتر فرهاد تیمورزاده و همکاران بزرگوارشان در مجموعه انتشارات تیمورزاده تشکر و قدردانی کنیم.

www.ketab.ir

فهرست مطالب

۱	فصل ۱: مقدمه‌ای بر پژوهش	۱
۶	فصل ۲: گام‌های پژوهش	۶
۱۵	فصل ۳: چگونه آغاز کنیم؟	۱۵
۱۸	فصل ۴: چگونه سؤال پژوهشی پیدا کنیم؟	۱۸
۲۴	فصل ۵: چگونه مطالعه طراحی کنیم؟	۲۴
۳۵	فصل ۶: چگونه پروپوزال بنویسیم؟	۳۵
۴۳	فصل ۷: چگونه داده‌های حاصل از یک پژوهش را تحلیل کنیم؟	۴۳
۵۰	نمایه	۵۰